

Na temelju članka 47. Zakona o cestama Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 12/10 i 16/10), federalni ministar prometa i komunikacija donosi

PRAVILNIK

O ODRŽAVANJU JAVNIH CESTA

I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom se uređuje popis poslova redovnog i vanrednog održavanja, rokovi za izvođenje tih radova, pravila i tehnički uvjeti za radove, podaci o javnim cestama o kojima se vodi evidencija i način vođenja tih podataka, stalni nadzor nad stanjem javnih cesta, način i uvjeti obavljanja cestarske službe.

Članak 2.

Aktivnosti održavanja cesta odvijaju se u okviru tehnološkog jedinstva cijelog sustava gospodarenja i upravljanja cestama i objektima, te na strategiji razvoja i programu građenja i održavanja cesta, a prema slijedećim jedinstvenim preduvjetima:

- referentni sustav označavanja cesta,
- baza cestovnih podataka,
- praćenje stanja cesta i objekata,
- modeli odlučivanja.

1. Ciljevi održavanja

Članak 3.

Osnovni ciljevi održavanja cesta su:

- sprječavanje propadanja cesta,
- omogućavanje sigurnog prometa,
- smanjenje troškova korisnika dobrim stanjem cesta,
- dovođenje ceste u projektirano stanje uzimajući u obzir izmijenjene potrebe prometa,
- zaštita ceste od korisnika i trećih osoba, zaštita okoliša od štetnog utjecaja ceste i cestovnog prometa.

2. Standard održavanja cesta

Članak 4.

Standardima redovnog održavanja cesta osigurava se neometan i siguran promet na cestama. Primjenom standarda redovnog i vanrednog održavanja cesta u punom iznosu osigurava se trajno očuvanje građevinske, prometne i privredne vrijednosti ceste.

Standardi održavanja cesta uredit će se u skladu sa stavkom 1. ovog članka o čemu će Federalno ministarstvo prometa i komunikacija na prijedlog Upravljača javnih cesta, donijeti poseban provedbeni propis.

Standarde održavanja cesta Upravljači javnih cesta primjenjuju za cijelu mrežu javnih cesta.

3. Planiranje održavanja cesta

Članak 5.

Održavanje cesta obavlja se na temelju godišnjeg plana održavanja.

Godišnji plan održavanja naročito sadrži:

- prikaz zatečenog stanja cesta na početku planskog razdoblja,
- određivanje razine prednosti održavanja cesta,
- planirana ulaganja u održavanje cesta ovisno o zatečenom stanju cesta, utvrđenoj razini prednosti i standardu održavanja,
- prikaz očekivanog stanja cesta na kraju planskog razdoblja obzirom na zatečeno stanje i planirana ulaganja.

4. Razine prednosti održavanja cesta

Članak 6.

Razina prednosti određuje se godišnjim planom iz članka 5. ovog Pravilnika za svaku cestu ili dionicu ceste ovisno o:

- vrsti ceste,
- namjeni ceste,
- prometnoj funkciji,
- opsegu i vrsti prometa

5. Provedba održavanja cesta

Članak 7.

Održavanje javnih cesta planiraju, organiziraju i provode Upravljači ceste, definirani člankom 13. Zakona o cestama F BiH, osim dijela ceste kojim prolazi tramvajaska ili željeznička pruga čije održavanje u cijelom gabaritu provode poduzeća koja obavljaju tramvajski - željeznički promet u skladu sa važećim Zakonom o željeznicama. Za provedbu godišnjeg plana održavanja cesta izrađuje se operativni program radova održavanja cesta. Operativni program izrađuje se posebno za održavanje cesta u zimskom periodu na temelju plana rada zimske službe. Operativnim programom radova određuju se potrebna finansijska sredstva, materijali, količina i vrsta radova i rokovi izvršenja za svaku cestu ili dionicu ceste.

Članak 8.

Upravljači javnih cesta donose opće akte kojima se upućuju Izvođači sa kojima je ugovoreno izvođenje radova održavanja cesta na postupak izvođenja i evidenciju pojedinih radova na održavanju cesta kao i upute u vezi sa navedenim općim aktima.

6. Vrste održavanja cesta

Članak 9.

Vrste održavanja cesta su:

- redovno održavanje,
- vanredno održavanje.

Članak 10.

Redovno održavanje čini skup mjera i radnji koje se obavljaju tijekom većeg dijela ili cijele godine na cestama uključujući i sve objekte i instalacije sa svrhom održavanja prohodnosti i tehničke ispravnosti cesta i sigurnosti prometa na njima.

Članak 11.

Vanredno održavanje cesta obuhvaća obimnije radove koji se izvode u cestovnom pojasu, i izvode se samo na temelju tehničke dokumentacije i bez pribavljanja suglasnosti i druge dokumentacije prema Zakonu o prostornom uređenju.

Ovi radovi se obavljaju i zbog mjestimičnog poboljšanja elemenata ceste, stabilnosti i trajnosti ceste i cestovnih objekata i povećanja sigurnosti prometa.

Članak 12.

Tehnička dokumentacija radova vanrednog održavanja mora biti izrađena u skladu s odgovarajućim tehničkim propisima.

Dokumentaciju iz stavka 1. ovog članka izrađuje ovlaštena institucija u čijem djelokrugu je projektiranje cesta, a navedeni poslovi mogu se obavljati i u okviru Upravljača javne ceste.

Upravljač javne ceste odredit će posebnim aktom stručno lice koje će izraditi navedenu dokumentaciju.

7. Posebni uvjeti za redovno održavanje javnih cesta

Članak 13.

Način i postupak planiranja, provedbe, nadzora, kontrole i evidencije radova na održavanju cesta, stručna osposobljenost i materijalno-tehnička opremljenost izvođača radova, utvrđuje se u okviru posebnih uvjeta za redovito održavanje cesta.

Članak 14.

Upravljači javnih cesta dužni su osigurati stručni nadzor nad izvedbom radova održavanja, obračun i primopredaju radova, evidenciju o izvedenim radovima, te kontrolu kvaliteta izvedenih radova, ugrađenih materijala, uređaja i opreme, u skladu sa ovim Pravilnikom.

8. Ustupanje radova

Članak 15.

Upravitelji cesta direktno ne izvode radove održavanja javnih cesta.

Izuzetno, subjekti iz prethodnog stavka mogu izvoditi navedene radove, ako imaju potrebne kapacitete i ukoliko je to u funkciji racionalnosti, boljeg funkcioniranja sustava i ako je tehnološki i ekonomski opravdano.

Izvođenje radova održavanja javnih cesta upravitelji cesta ustupaju po postupku i na način utvrđen člankom 48., 49. i 50. Zakona o cestama Federacije BiH, te odredbama Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH," br. 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06 i 12/09).

Za tendersku dokumentaciju za izbor Izvođača radova redovnog održavanja javnih cesta Upravitelji cesta su dužni pribaviti prethodnu suglasnost nadležnog ministarstva.

Izvođenje radova na održavanju javnih cesta smije se ustupiti samo izvođaču koji je registriran, specijaliziran i opremljen za te poslove i koji raspolaže osposobljenim kadrovima za izvođenje tih radova i mora biti licenciran za tu vrstu poslova u skladu sa Pravilnikom o licenciranju koji donosi ministar.

Za učestvovanje na natječaju za ustupanje radova redovnog održavanja, kandidati trebaju zadovoljavati i sljedeće kriterije:

OSNOVNI KRITERIJI

Radi utvrđivanja sposobnosti za preuzimanje ugovornih obveza, ponuđači moraju dokazati svoju:

1. pravnu sposobnost,
2. poslovnu sposobnost,
3. finansijsku i privrednu sposobnost,
4. tehničku sposobnost,
5. kadrovsku sposobnost.

Svi dokazi moraju biti dostavljeni ili u originalu ili u ovjerenom presliku ne starijem od tri mjeseca. Oblik i sadržaj obrazaca, potvrda i izjava koje se dostavljaju uz ponudu, sastavni su dio tenderske dokumentacije.

NAČIN DOKAZIVANJA SPOSOBNOSTI PONUĐAČA

Sposobnost ponuđača za uspješno izvršenje ugovora ocjenjivat će se na temelju svih podataka iz ponude i priložene dokumentacije.

1. Da bi dokazao svoju pravnu sposobnost ponuđač treba biti registriran, specijaliziran, opremljen za obavljanje poslova redovnog održavanja, te posjedovati licencu za izvođenje radova redovnog održavanja javnih cesta u skladu sa odredbama Zakona o cestama Federacije BiH, i sa Pravilnikom o licenciranju.
2. Da bi dokazao svoju poslovnu sposobnost, odnosno iskustvo na izvođenju istih vrsta poslova redovnog održavanja cesta, ponuđač treba imati prosječnu godišnju realizaciju na tim poslovima u posljednjih pet godina, najmanje jednaku prosječnoj godišnjoj vrijednosti ponuđenih poslova iz ponude.
3. Da bi dokazao svoju finansijsku i privrednu sposobnost, ponuđač mora priložiti dokaz o solventnosti na dan objave natječaja.
4. Da bi dokazao svoju tehničku sposobnost, u skladu sa Zakonom o cestama Federacije BiH i ovim Pravilnikom, ponuđač mora imati, za svaku ugovornu grupu, najmanje sljedeću opremu, vozila i strojeve:

Red. Br.	Opis opreme, vozila i strojeva	Jed. Mj.	Ugovorna grupa - određuje Upravljač
1.	Kamion do 2 t nosivosti ili cestarsko vozilo	Kom.	
2.	Kamion iznad 10 t nosivosti	Kom.	

3.	Specijalno vozilo s priključcima za održavanje cesta	Kom.	
4.	Posipač za so	Kom.	
5.	Snježna ralica	Kom	
6.	Snježna freza	Kom	
7.	Utovarivač ili rovokopač	Kom	
8.	Valjak do 2 t	Kom	
9.	Valjak 2-6 t	Kom	
10.	Freza za asfalt i finiše za krpjenje asfalta	Kom	
11.	Stroj za crtu	Kom	
12.	Rezač asfalta	Kom	
13.	Stroj za popunjavanje pukotina	Kom	

Broj potrebnih pojedinih sredstava rada, koje ponuđači moraju posjedovati za određenu ugovornu grupu, određuje Upravljači u tenderskoj dokumentaciji, ovisno o duljini ceste, tehničkim i klimatskim karakteristikama ceste, vrsti i vrijednosti planiranih radova, i drugim faktorima.

5. Da bi dokazao svoju kadrovsku sposobnost u skladu sa Zakonom o cestama i ovim Pravilnikom, ponuđač mora imati za svaku ugovornu grupu, na svakih 100 km javnih cesta, određen broj stalno uposlenih osoba sa završenom visokom, višom ili srednjom stručnom spremom građevinske i prometne struke cestovnog smjera, poslovođa, certificiranih cestara sa srednjom stručnom spremom, kvalificiranih rukovaoca opremom i radnika - cestara. Zaposlenici moraju imati najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima održavanja cesta.

Broj potrebnih kadrova, koje ponuđači moraju ponuditi za pojedinu ugovornu grupu, određuje Upravljači u tenderskoj dokumentaciji.

6. Ukoliko više ponuđača učestvuje u ponudi (zajedničko poduzetništvo), vodeći partner mora zadovoljiti minimum 80% uvjeta iz točke 2, 4 i 5 ovog članka, a zajedničko poduzetništvo kao cjelina mora zadovoljiti sve postavljene uvjete, prema tenderskoj dokumentaciji.

II - NADZIRANJE I PREGLEDI CESTA I OBJEKATA

Nadziranje prohodnosti i upotrebljivosti cesta

Članak 16.

Nadziranje prohodnosti i upotrebljivosti cesta obavlja cestarska služba odabranog Izvođača sa kojim je zaključen ugovor o održavanju cesta.

Članak 17.

Cestarska služba obavlja se na:

- autocestama i brzim cestama,
- cestama sa prosječnim godišnjim dnevnim prometom (u daljnjem tekstu: PGDP) većim od 4.000 vozila/dan,
- ostalim cestama prema odluci Upravljača.

Cestarska služba se obavlja po Pravilima i tehničkim uvjetima koje propisuje upravitelj cesta uz saglasnost nadležnog ministarstva.

2. Pregled cesta i objekata

Članak 18.

Radi utvrđivanja stanja cesta i objekata obavljaju se: redovni, sezonski, godišnji, glavni i vanredni pregledi javnih cesta i objekata.

Redovni pregledi cesta i objekata

Članak 19.

Redovni pregled obavlja se na svim cestama na kojima nije organizirana cestarska služba i to:

- na magistralnim cestama najmanje jedanput tjedno,
- na regionalnim cestama najmanje jedanput u dva tjedna,
- na lokalnim cestama najmanje jedanput u mjesec dana.

Redovni pregled objekata obuhvaća evidentiranje stanja objekta i eliminiranje manjih oštećenja, koja mogu ugroziti stabilnost i sigurnost objekta.

Članak 20.

U periodu odmrzavanja, jakih kiša ili u drugim slučajevima kad je ugrožena stabilnost ceste i sigurnost prometa (poplave, odroni, klizanje, podlokavanje, vododerine i sl.), redovne preglede treba vršiti u skladu sa procjenom ugroženosti javnih cesta i objekata, te sigurnosti prometa na cestama.

Sezonski pregledi cesta i objekata

Članak 21.

Sezonski pregled obavlja se radi ustanovljavanja stanja cesta i objekata i utvrđivanja njihovog oštećenja. Stanje cesta se utvrđuje neposrednim pregledom i korištenjem odgovarajuće mjerne opreme. Sezonski pregled obavlja se u pravilu nakon zimskog perioda, a prema potrebi i u jesen.

Godišnji pregledi objekata

Članak 22.

Godišnji pregled objekata obavlja se najmanje jedanput na godinu, a izuzetno jedanput u dvije godine. Godišnji pregled objekata obuhvaća vizualni pregled svih dijelova objekata i u pravilu bez većih fizičkih oštećenja.

Tijekom pregleda se trebaju:

- Utvrditi sve promjene koje su nastale u periodu od izvršenog zadnjeg pregleda;
- Utvrditi stanje objekta i pojedinih sklopova, i usporediti sa stanjem sa zadnjeg pregleda;
- Izvršiti mjerenja eventualno nastalih većih deformacija na konstrukciji;
- Na prvom pregledu izvršiti nivelmanski snimak repera, a rezultate unijeti u reperski zapisnik;
- Predložiti mjere za eventualna dodatna ispitivanja;
- Predložiti mjere za održavanje.

Način izvođenja pregleda: Stanje se utvrdi po gore navedenom redosljedu, prije svega vizualno i pomoću jednostavnih ispitivanja (kucanjem, sklerometriranjem, niveliranjem i dr.)

Dokumentacija: obavezno se sačinjava zapisnik o pregledu. Upisuju se opći podaci, stanje objekta i opreme. Može se upotrijebiti tipski zapisnik. U zaključku zapisnika treba predložiti mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka i osiguranja trajnosti objekta.

Glavni pregledi objekata

Članak 23.

Glavni pregled obavlja se svake šeste (6) godine i po isteku garantnog roka. Ukoliko se glavni pregled podudara sa godišnjim pregledom neće se obavljati godišnji pregled, a glavni pregled obavljen u tom periodu u potpunosti zamjenjuje godišnji pregled.

Ciljevi i opseg glavnog pregleda su isti kao i pri godišnjem pregledu, s tim da se kod glavnog pregleda izvrši i pregled teško dostupnih i prekrivenih mjesta (donja strana konstrukcije mosta, stubovi, ležišta i sl.) U tu svrhu treba upotrijebiti odgovarajuća sredstva za siguran pristup do tih mjesta.

Kod svakog glavnog pregleda treba izvršiti nivelmansko snimanje repera, a rezultate unijeti u obrazac.

Glavni pregled obavljaju ovlaštena stručna lica Upravljača, a mogu se angažovati i stručna lica specijaliziranih stručnih organizacija i ustanova.

Članak 24.

Glavni pregled je detaljan pregled svih dijelova objekta, uz potrebna mjerenja i ispitivanja.

Uredaji i oprema koji se koriste za glavni pregled moraju omogućiti pregled svih dijelova objekta, a ispitivanja treba provesti sa najmanje fizičkih oštećenja.

Članak 25.

Po izvršenom Glavnom pregledu objekata, ovisno od stanja objekta, značaja i investicione vrijednosti objekta, te:

- Ako postoji sumnja na sigurnost, kvalitet i nosivost objekta
- Ako se povećava opterećenje objekta, ili se očekuju izvanredni tereti
- Ako su godišnji ili glavni pregledi odredili potrebu za rekonstrukcijom objekta
- Ako postoje sudski sporovi ili slični slučajevi

Upravitelj će procijeniti potrebu i naručiti izradu detaljnog pregleda objekta, koji obuhvaća:

- Izradu katastra oštećenja na objektu
- Definiranje i analizu utjecaja agresivnih elemenata koji su prisutni na lokalitetu i doprinose koroziji materijala
- Fizikalno-kemijska i mehanička ispitivanja armature, betona, čelika, asfalta, hidroizolacije i ostalih materijala koji pripadaju objektu, ispitivanje i definiranje stupnja korozije tih materijala
- Statičko i dinamičko ispitivanje objekta
- Preciznu procjenu stanja i trajnosti konstruktivnih elemenata objekta
- Preciznu procjenu isplativosti rušenja i izgradnje novog objekta u odnosu na sanaciju postojećeg
- Ostalo prema projektom zadatku

Vanredni pregledi cesta i objekata

Članak 26.

Vanredni pregled dijela ceste ili objekta obavlja se:

- nakon vanrednih događaja (elementarne nepogode, teže nezgode i oštećenja, eksplozije, slijeganja i klizanja),

- prije i nakon prolaza vanrednih tereta, ukoliko je to predviđeno izdatom dozvolom,
- pri kraju isticanja garantnog roka novoj cesti ili objektu na cesti.

Članak 27.

Upravljač javne ceste, u skladu sa nadležnostima iz Zakona, donosi:

- pravila i tehničke uvjete za obavljanje cestarske službe,
- pravila i tehničke uvjete za obavljanje redovnih, sezonskih, godišnjih, glavnih i vanrednih pregleda cesta i objekata,
- pravila jednoznačnog lociranja podataka o cestama i vođenja cestovnih podataka.

Pravilima i tehničkim uvjetima posebice se utvrđuje način i postupak pregleda, oprema i osoblje za obavljanje pregleda, dokumentacija o pregledima i način obrade i pohranjivanja dobivenih podataka.

III - REDOVNO ODRŽAVANJE CESTA

1. Vrste radova

Članak 28.

Redovno održavanje cesta obuhvaća slijedeće radove:

- popravka kolnika (osim dijela u kojem je smještena tramvajska ili željeznička pruga), trupa ceste, potpornih i obložnih zidova;
- uklanjanje odronjenog materijala i čišćenje kolnika i objekata za odvodnju;
- održavanje bankina (planiranje i poravnavanje), bermi i kosina usjeka, nasipa i zasjeka;
- održavanje objekata na cestama, održavanje objekata, opreme i instalacija sustava naplate cestarina i inteligentnog transportnog sustava za upravljanje i vođenje prometa;
- održavanje rasvjete, semafora i drugih instalacija i elektroopreme, koji su izgrađeni u funkciji sigurnosti prometa na cesti;
- izrada i postavljanje horizontalne i vertikalne signalizacije, svjetlosno sigurnosnih uređaja, zamjena, popravka i uklanjanje oštećene i nepotrebne prometne signalizacije i opreme ceste;
- košenje trave i održavanje zelenih površina i zasada u cestovnom pojasu;
- održavanje potrebne preglednosti cesta i oznaka u cestovnom pojasu;
- čišćenje snijega i leda sa kolnika, i posipanje kolnika s ciljem sprječavanja poledice i osiguranja prohodnosti cesta u zimskim uvjetima;
- manji zahvati na obnavljanju, zamjeni i ojačanju dotrajalih kolnika;
- manji zahvati na ojačanju i zamjeni propusta, potpornih i obložnih zidova i zaštita čeličnih konstrukcija od korozije;
- manji zahvati na ugrađivanju rubnjaka i izradi pješačkih staza;

- manji zahvati na saniranju klizišta i odrona;
- vođenje podataka o javnim cestama;
- obavljanje i drugih poslova kojima se osigurava stalan, nesmetan i siguran promet na cestama;
- obnovu i ličenje kilometarskih oznaka, stubova prometnih znakova i nosača rasvjetnih tijela;
- uređenje i popravke sustava za odvodnju (jaraka, rigola, drenaža i drugo);
- mjestimični popravci betonskih pasica;
- popravci lokalnih oštećenja kolnika (udarnih rupa, pojedinačnih i mrežastih pukotina, uzdužnih i poprečnih denivelacija, omekšanog asfaltnog zastora, oštećenih rubova i razdjelnica betonskog kolnika);
- održavanje oznaka referentnog sustava označavanja cesta;
- radovi na održavanju cestovnih objekata, te uklanjanje manjih oštećenja, koja mogu ugroziti stabilnost i sigurnost objekta.

2. Održavanje kolnika

Članak 29.

Redovno održavanje kolnika i prometnih površina izvan kolnika koje čine cestu, podrazumijeva sve radove na čišćenju površina i otklanjanju oštećenja tih dijelova cesta.

Članak 30.

Čišćenje kolnika podrazumijeva uklanjanje materijala osulina, odrona, pojedinačnog kamenja, masnih mrlja, blata, smeća i drugih materijala i predmeta koji ugrožavaju sigurnost prometa. Ovi poslovi se obavljaju kontinuirano ili najkasnije 8 sati po saznanju.

Čišćenje prometnih površina izvan kolnika (parkirališta, odmorišta i sl.) podrazumijeva uklanjanje predmeta i materijala s tih površina, te čišćenje objekata i naprava na njima (sanitarije, korpe za otpatke i dr.), kojima upravlja, odnosno gospodari Upravitelj.

Članak 31.

Popravci udarnih rupa, oštećenja i drugih izrazito opasnih mjesta na kolniku obavljaju se sa upotrebom materijala koji odgovaraju postojećem kolniku.

Ako popravak kolnika zbog vremenskih prilika nije moguće izvesti na način utvrđen u stavku 1. ovog članka, kolnik se mora privremeno popraviti do stjecanja uvjeta za izvođenje takve vrste radova. Pri takvim privremenim popravcima mogu se koristiti i drugi primjereni materijali.

Udarne rupe na autocestama i brzim cestama zatvaraju se odmah, na magistralnim i regionalnim cestama u pravilu odmah, a najkasnije 48 sati po saznanju.

Članak 32.

Popravcima iz članka 31. ovog Pravilnika potrebno je ravnost popravljenih mjesta prilagoditi ravnosti kolnika.

Rubovi popravljenih mjesta moraju biti uzdužne odnosno pravokutne u odnosu na osovinu ceste.

Popravci asfaltnih površina koji zahtijevaju više radnih faza moraju biti završeni u cijelosti tijekom radnog dana, te se smiju prekidati u pojedinim fazama samo ako to zahtijeva tehnološki postupak.

Članak 33.

Razmekšane asfaltne površine, na čiju površinu izlazi bitumen, potrebno je posipati sa odgovarajućim kamenim materijalom.

Članak 34.

Uzdužne i poprečne pukotine na svim vrstama kolnika treba ispuniti sa odgovarajućom masom.

Oštećene rubne trake i rubnjake potrebno je popraviti odnosno zamijeniti, a spojnice zatvoriti.

Članak 35.

Ako redovno održavanje na dijelu ceste sa intenzivnim prometom ometa odvijanje prometa, radovi se moraju obaviti u vremenu manjeg intenziteta prometa.

Članak 36.

Iskop na javnoj cesti radi polaganja instalacija i vodova, može se izvršiti samo na temelju odobrenja Upravitelja, i mora se izvesti tako da je oštećenje trupa ceste i kolničke konstrukcije što manje. Gdje god je to moguće umjesto prekopavanja kolničke konstrukcije treba vršiti bušenje.

Popravak ceste na mjestu prokopa mora se izvesti u skladu sa posebnim uvjetima iz odobrenja Upravitelja na način da se izbjegne naknadno slijeganje na mjestu prokopa, a kolnička konstrukcija mora biti izvedena od materijala koji odgovara zatečenom kolniku ceste.

Članak 37.

Gradilište iz članka 36. potrebno je osigurati odgovarajućom signalizacijom i opremom.

Potpunu sanaciju prokopa potrebno je izvršiti odmah po prestanku razloga zbog kojih je izveden prokop i ukloniti svu privremenu signalizaciju.

3. Održavanje bankina

Članak 38.

Održavanjem bankina potrebno je osigurati da kota bankina bude u visini kolnika ili najviše 5 cm ispod ili iznad te visine.

Bankina na višoj strani kolnika mora imati poprečni nagib na vanjsku stranu, ne manji od 4% niti veći od 8%.

Kod bankine na nižoj strani kolnika nagib mora biti kao i poprečni nagib kolnika, ali ne manji od 4% za stabiliziranu, odnosno 7% za nestabilnu bankinu.

Bankina mora biti odgovarajuće zbijena.

4. Održavanje usjeka, zasjeka i nasipa

Članak 39.

Kosine nasipa i usjeka održavaju se tako da se osigura propisani nagib i oblik.

Nestabilno kamenje i manji odroni zemlje koji pokazuju tendenciju odvajanja ili klizanja, moraju se skidati sa kosina usjeka i zasjeka kad se pojava uoči.

Članak 40.

Oštećene žičane mreže i druge naprave za sprječavanje padanja kamenja i odrona na kolovoz ceste treba popraviti najkasnije u roku od 30 dana po uočavanju oštećenja.

5. Održavanje objekata za odvodnju

Članak 41.

Čišćenje, a po potrebi i produbljivanje cestovnih i odvodnih jaraka na propisani profil i uzdužni pad obavlja se tako da se omogući nesmetana odvodnja sa područja cestovnog zemljišta. Čišćenje rigola, vodolovnih grla, taložnica, separatora i sličnih građevina obavlja se stalno, tako da se osigura neometana odvodnja.

Sprječavanje pritjecanja vode na kolnik sa strane (sa pristupnih cesta, dvorišta itd.) te sprječavanje stvaranja vododerina na kolniku i bankinama treba izvršiti odmah a najkasnije 15 dana po saznanju.

Članak 42.

Održavanje slobodnog profila propusta uklanjanjem nanosa, raslinja, granja i sl. treba obavljati stalno.

Popravlak podlokanoog temelja, odnosno ležišta propusta treba obaviti odmah po uočavanju.

Članak 43.

Popravlak i obnova obložnih ploča dna jarka i površine ispred ulaza i izlaza propusta obavlja se tijekom redovnog održavanja.

Članak 44.

Filtere i drenažne cijevi treba kontrolirati najmanje dva puta na godinu (u proljeće i jesen) za vrijeme otapanja snijega i neposredno poslije jakih kiša.

Dotrajale filtere i drenažne cijevi potrebno je obnoviti tijekom redovnog održavanja.

Članak 45.

Uništeni ili nestali poklopac revizionog okna ili slivničke rešetke na cesti dužan je da zamijeni vlasnik instalacije, a upravitelj ceste i drugi nadležni organi po uočavanju nedostatka dužni su obilježiti mjesto odgovarajućom prometnom signalizacijom i obavijestiti vlasnika instalacije, da isti odmah osigura ili izvrši zamjenu.

6. Održavanje opreme ceste

a) Ograde i smjerekazni stubići

Članak 46.

Oštećene ograde (zaštitne, žičane, pješačke i dr.) treba popraviti najkasnije u roku od deset dana po uočenom oštećenju.

Uništene ograde i smjerekazne stubiće treba zamijeniti odmah, a najkasnije u roku od 7 dana po saznanju.

Ograde i smjerekazne stubiće treba čistiti i ispravljati stalno, a osobito poslije zimskog perioda.

Zaštitne i druge ograde treba ličiti prema potrebi.

b) Kolobrani i granično kamenje

Članak 47.

Kolobrane i granično kamenje treba čistiti, popravljati i dopunjavati stalno, a ličiti po potrebi.

c) Vertikalna prometna signalizacija

Članak 48.

Prometne znakove treba održavati čistim, a nagnute i porušene znakove treba ispravljati odmah.

Uništeni prometni znakovi opasnosti i zabrane na cesti moraju se zamijeniti odmah, a ostali u roku od 10 dana.

Zamjena i obnova dotrajalih znakova, obavlja se prema potrebi.

d) Oznake na kolniku

Članak 49.

Na svim cestama sa savremenim kolnikom za promet u oba smjera, gdje to dozvoljava širina kolnika, prometne trake moraju biti razgraničene središnjom crtom, a magistralne ceste obilježene i rubnim crtama.

Trošne oznake na kolniku (horizontalna signalizacija) treba obnavljati u slijedećim rokovima:

- za autoceste i brze ceste, te magistralne ceste sa preko 4000 PGDS najkasnije do 15. lipnja tekuće godine,
- za sve ostale ceste tijekom redovnog održavanja, a najkasnije do početka rada zimske službe.

Na dijelovima ceste na kojima se u tijeku godine obavi obnova kolnika oznake na kolniku moraju se izvući odmah nakon obnove.

U boju za horizontalnu signalizaciju dodaju se reflektirajući materijali (perle).

e) Privremena prometna signalizacija

Članak 50.

Prometni znakovi i ostala privremena oprema na cesti, koja je bila postavljena pri određenim aktivnostima na javnoj cesti, mora se ukloniti odmah po prestanku razloga zbog kojih je i bila postavljena.

f) Svjetlosna prometna signalizacija

Članak 51.

Svjetlosnu prometnu signalizaciju treba popraviti odmah, uništenu zamijeniti u najkraćem mogućem roku, a programe rada usklađivati sa prometnim potrebama.

Čišćenje i pranje rasvjetnih tijela, te ličenje stubova i nosača semaforских uređaja obavlja se prema potrebi.

g) Dinamička prometna signalizacija

Članak 52.

Dinamičku prometnu signalizaciju treba popraviti u roku od 30 dana, a do njene obnove postaviti odgovarajuću statičku prometnu signalizaciju.

h) Ogledala

Članak 53.

Prometna ogledala se moraju čistiti stalno, a razbijena i dotrajala zamijeniti odmah, a najkasnije u roku od 15 dana.

i) Rasvjeta

Članak 54.

Rasvjeta izgrađena na cesti u funkciji prometa u tunelima održava se redovno, a uništeni dijelovi sustava zamjenjuju se odmah.

Ličenje nosača rasvjetnih tijela obavlja se prema potrebi.

j) Instalacije, uređaji i oprema

Članak 55.

Instalacije, uređaji i oprema (telekomunikacije, naplata cestarine, kontrola, nadzor i upravljanje prometom, protupožarna i druga zaštita, uređaji za kontrolu osovinskog opterećenja, brojači prometa, senzori i drugo), održavaju se redovno, a uništeni dijelovi sustava zamjenjuju se odmah a najkasnije u roku od 7 dana po saznanju.

7. Košenje trave i održavanje zelenila

Članak 56.

Na bankinama i razdjelnom pojasu cesta, košenje trave obavlja se po potrebi, a najmanje dva puta godišnje (do kraja mjeseca svibnja, odnosno mjeseca rujna).

Na bankinama i razdjelnom pojasu cesta na kojima su postavljeni smjerokazni stubići, kilometarske oznake i odbojne ograde, trava i korov ne smiju prelaziti visinu od 25 cm.

Košenje trave na kosinama nasipa, usjeka i cestovnim i odvodnim jarkovima iza odbojne ograde i na ostalom zemljištu (uz odmorišta, cestovne objekte i dr.) obavlja se najmanje jedanput godišnje.

Članak 57.

Živicu, grmlje i krošnje drveća koje se nalaze na cestovnom pojasu treba održavati u skladu sa hortikulturnom tehnologijom tako da ne zaklanjaju prometnu signalizaciju, ne umanjuju preglednost ceste, ne ulaze u gabarit ceste, odnosno da svojim položajem i stanjem ne ugrožavaju sigurnost prometa.

8. Redovno održavanje objekata (mostova, vijadukata, nadvožnjaka, podvožnjaka, nathodnika, pothodnika, propusta, tunela, galerija, potpornih zidova i sl.)

Članak 58.

U redovno održavanje objekata spadaju posebno:

a) Čišćenje

- pranje konstrukcije, rubnih vijenaca i ograda nakon zimske sezone, te ispiranje soli sa izloženih površina, uklanjanje posipnog materijala sa kolničkih i drugih površina,
- prometnih, pješačkih i ostalih gornjih ploha objekata,
- rigola, dilatacija, slivnika i odvodnih cijevi, ležajnih klupa,
- ostalih pristupačnih dijelova objekta,
- neposrednog prostora ispod i uz objekat,
- barbakana, drenažnih sustava tunela i galerija, te pozadinskih drenaža zidova,
- korita vodotoka od granja i ostalog materijala koji ugrožava objekat.

b) Popravak

- oštećenja na kolniku, pješačkim stazama i ostalim površinama,
- oštećenja ograde, odbojnika, rubnjaka,
- pojedinačnih oštećenja na betonskim, čeličnim, drvenim ili drugim dijelovima mosta,
- početnih ili uznapredovanih oštećenja antikorozivne zaštite,
- ostalih manjih oštećenja na pristupačnim dijelovima mosta,
- prelaza sa objekta na nasip,
- kegle nasipa odnosno obloga kegle i krila,
- manjih oštećenja korita vodotoka,
- podlokanih mjesta stubova i upornjaka,
- nanošenje sanacionih i reparativnih maltera i premaza,
- zamjena hidroizolacije,
- zamjena dilatacija.

Članak 59.

Kamen, zemlju i drugi materijal iznad portala tunela ili iznad portalnog potpornog zida, koji bi mogao pasti na kolnik, treba stalno uklanjati.

Hidroizolaciju tunelske obloge treba redovito kontrolirati, te na mjestima curenja vode izvršiti kaptažu i popravak.

Ledene sige na svodu tunelske obloge moraju se odmah ukloniti.

U tunelu treba svakih 4 do 5 godina ličiti tunelsku oblogu do visine najmanje 2,5 m od kolnika.

Članak 60.

Na potpornim i obložnim zidovima treba kontrolisati funkcioniranje drenaže, filtera rigola i odvodnih kanala te iste održavati i čistiti.

Oštećene dijelove zidova treba popraviti uz izvedbu kvalitetnog spoja.

Čišćenje dilatacija i fuga, punjenje pukotina i fuga te nadomještanje pomjerenog kamenja na potpornim i obložnim zidovima treba obaviti prema potrebi, a najmanje jedanput godišnje.

Srušene, oštećene i deformirane dijelove suhozida ili gabiona treba popraviti sa odgovarajućim materijalom.

Članak 61.

Oštećenja koja direktno ugrožavaju sigurnost prometa i koja nije moguće odmah sanirati, označavaju se odgovarajućom prometnom signalizacijom.

Održavanje cesta i objekata u zimskim uvjetima

Članak 62.

Pod održavanjem cesta u zimskim uvjetima (u daljnjem tekstu: zimska služba), podrazumijevaju se radovi neophodni za održavanje prohodnosti cesta i sigurnog odvijanja prometa, za režim prometa u zimskim uvjetima koji je određen posebnim propisima.

Članak 63.

Cesta se, u smislu ovog Pravilnika, smatra prohodnom kada je radovima na otklanjanju snijega omogućen promet vozila uz uporabu zimske opreme u skladu sa posebnim propisom o prometu vozila u zimskim uvjetima.

Članak 64.

Upravitelji cesta planiraju, organiziraju i provode zimsku službu putem izvodača osposobljenih i opremljenih za zimsko održavanje cesta.

Članak 65.

Radi provedbe zimske službe Upravitelji cesta izrađuju operativni program radova održavanja cesta u zimskom periodu (u daljnjem tekstu: operativni program).

Operativni program iz stavka 1. ovog člana mora biti u skladu sa godišnjim planom održavanja iz članka 5. ovoga Pravilnika i obuhvata cijeli zimski period od 15. studenog tekuće godine do 15. ožujka naredne godine.

Članak 66.

Operativni program iz članka 65. ovoga Pravilnika sadrži naročito:

- mjesta pripravnosti zimske službe,
- prioritete održavanja,
- potrebit broj ljudstva, mehanizacije i materijala za čišćenje snijega i posipanje kolnika i njihov razmještaj po mjestima pripravnosti,
- dinamiku provođenja pojedinih aktivnosti,
- nadzor i kontrolu provođenja zimske službe,

- uvjete kada se zbog sigurnosti saobraćaja isti ograničava ili zabranjuje za pojedine vrste vozila,
- sustav veza,
- procjenu troškova zimske službe,
- informiranje o stanju i prohodnosti cesta.

Članak 67.

Pod radovima održavanja u zimskim uvjetima podrazumijevaju se naročito:

- pripremni radovi prije nastupanja zimskih uvjeta,
- organiziranje mjesta pripravnosti i njihovo označavanje,
- zaštitne mjere protiv stvaranja poledice, snježnih nanosa, smetova i lavina,
- čišćenje snijega sa kolnika i prometne signalizacije,
- obilježavanje ruba kolnika,
- osiguranje odvodnje sa kolnika,
- uklanjanje vozila sa kolnika ceste (havarisana vozila, vozila u kvaru i zastala vozila koja ometaju promet),
- postavljanje posebne prometne signalizacije u slučajevima posebnog režima prometa ili zatvaranja dijela ceste,
- informiranje javnosti o stanju i prohodnosti cesta.

Članak 68.

Zimska služba djeluje uvođenjem stupnja pripravnosti ovisno o očekivanim vremenskim uvjetima i geografsko-klimatskim karakteristikama područja.

Članak 69.

Prvi stupanj pripravnosti, uvodi se sa početkom rada zimske službe, a prema operativnom programu.

Od 15. studenog do 15. ožujka uvodi se stalno dežurstvo u mjestima pripravnosti, uspostavlja se stalna veza u skladu sa programom rada, te osigurava potreban broj ljudstva i mehanizacije radi intervencije u slučaju potrebe (cestarska služba i kamioni sa ralicom i posipačem, posebno na važnijim cestama i cestama u brdskim i planinskim predjelima).

Članak 70.

Drugi stupanj pripravnosti podrazumijeva uključivanje u rad svih planiranih vozila sa opremom za čišćenje snijega i sprječavanje poledice, pomoćni radnici, kao i sredstva za utovar posipnog materijala, a uvodi se kad to vremenski uvjeti zahtijevaju (slabije snježne padavine i pojava poledice).

Okvirmo vremensko trajanje angažiranja je 90 dana, ili više ako to zahtijevaju vremenski uvjeti tijekom zimskog perioda.

Radovi na čišćenju snijega i sprječavanju poledice vrše se:

- na punom profilu autoceste,
- na dionicama magistralnih, regionalnih i lokalnih cesta I i II prioriteta,
- na drugim dionicama ceste prema operativnom planu rada zimske službe.

Članak 71.

Treći stupanj pripravnosti zimske službe uvodi se kad se očekuje dugotrajnije padanje snijega koje zahtijeva posebne radove uklanjanja snijega sa kolnika, kada se pored vozila sa ralicom i posipačem i sredstava za miješanje i utovar posipnog materijala, uključuju i jači utovarivači, grejderi i freze za odgrtanje i odbacivanje snijega sa kolnika.

Okvirmo vremensko trajanje angažiranja je 60 dana, ili više ako to zahtijevaju vremenski uvjeti tijekom zimskog perioda.

Članak 72.

Četvrti stupanj pripravnosti uvodi se kad sniježne padavine, uz jak vjetar, imaju karakter elementarne nepogode i kad planirani broj ljudi i mehanizacije, nisu dovoljni za uklanjanje snijega i kada se uz saglasnost Upravitelja uvode i dodatna sredstva rada i radna snaga.

U tim uvjetima Federalno ministarstvo prometa i komunikacija može odobriti privremenu zabranu prometa za pojedine kategorije vozila ili za sav promet, radi sigurnosti učesnika u prometu.

Članak 73.

Na cestama, koje su operativnim programom zimske službe svrstane u I prioritet, radovi na osiguranju prohodnosti se moraju izvoditi permanentno u cilju osiguranja stalne prohodnosti i dovršiti u roku od 5 sati u nizinskom odnosno 8 sati u planinskom području, računajući od trenutka prestanka padalina.

Članak 74.

Na cestama II prioriteta u vrijeme snježnih padavina i pojave ledene kiše ne smije doći do zastoja u odvijanju prometa duže od 6 sati u tijeku dana.

Članak 75.

Operativnim programom zimske službe mogu se pojedine ceste ili dijelovi cesta predvidjeti u III prioritet. Na cestama ovog prioriteta obvezno je stvaranja uvjeta za sigurno odvijanje prometa najduže 72 sata po prestanku padavina.

Članak 76.

Upravitelji cesta utvrđuju pravila i tehničke uvjete za obavljanje zimske službe i pravila i tehničke uvjete za izradu operativnog programa zimske službe.

Pravilima i tehničkim uvjetima utvrđuje se minimalna tehnička opremljenost, stručna osposobljenost i radno iskustvo pravnih i fizičkih osoba koje mogu obavljati radove zimske službe, tehnološki postupak obavljanja radova posebno na sprječavanju poledice i uklanjanju snijega sa kolovoza, kvalitetu materijala za posipanje, obračun radova, te ostali uvjeti.

Članak 77.

Upravitelji autoceste i magistralnih cesta dužni su operativni program rada zimske službe dostaviti Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija najkasnije do 15. listopada tekuće godine.

Upravitelji koji upravljaju regionalnim i lokalnim cestama dužni su u istom roku operativni program rada zimske službe dostaviti nadležnom Kantonalnom ministarstvu za poslove prometa i komunikacija.

IV - VANREDNO ODRŽAVANJE CESTA I OBJEKATA

Članak 78.

Vanredno održavanje cesta obuhvata:

- obnavljanje i zamjenu kolničkog zastora,
- ojačanje kolnika u svrhu obnove i povećanja nosivosti i kvaliteta vožnje,
- mjestimične popravke kolničke konstrukcije ceste, u svrhu zaštite i povećanja nosivosti ceste,
- poboljšanje sistema odvodnje ceste,
- zamjenu, ugrađivanje nove i poboljšanje vertikalne prometne signalizacije i opreme ceste (kilometarski i smjerokazni stubići, zaštitne ograde i slično) na većim dijelovima ceste,
- saniranje odrona i manjih klizišta,
- ublažavanje nagiba pokosa i ostali radovi na zaštiti kosina od erozije,
- sanacija potpornih i obložnih zidova,
- zaštitu ceste od podlokavanja,
- radove na uređenju zelenila u svrhu biološke zaštite ceste, ukrašavanja okoliša i zaštite od snježnih nanosa,
- pojedinačne korekcije geometrijskih elemenata ceste (ublažavanje oštih krivina, uređenje poprečnih nagiba, stajališta uz cestu i drugo) sa svrhom poboljšanja sigurnosti prometa,
- uređenje raskrižja u istoj razini (oblikovanje, preglednost, ugradnja nove signalizacije i opreme) bez većih konstruktivnih zahvata,
- poboljšanje uvjeta prometa uređenjem stajališta, odmorišta, pješačkih staza, prelaza u naseljima, prelaza preko željezničke pruge u nivou,
- obnovu i postavljanje instalacija, opreme i uređaja ceste.

Članak 79.

Vanredno održavanje objekata obuhvaća:

- zamjenu kolnika,
- zamjenu hidroizolacije,
- popravak ili zamjenu rasponske konstrukcije, stubova i temelja,
- popravak ili zamjenu sustava za odvodnju,
- popravak ili zamjenu ležajeva,

- popravak ili zamjenu prelaznih naprava,
- uređenje prelaza na nasip,
- zaštitu stubova i temelja od podlokavanja,
- cjelovitu antikorozivnu zaštitu,
- sanaciju i zaštitu betonskih površina,
- zamjenu i obnovu propusta i mostova do 10 m raspona,
- sanaciju tunelske obloge,
- obnovu dotrajale rasvjete u tunelu,
- sanaciju i obnovu zidova.

V - KVALITET OBAVLJANJA RADOVA NA ODRŽAVANJU CESTA I OBJEKATA

Članak 80.

Radovi na održavanju cesta obavljaju se primjenom suvremene tehnologije i mehanizacije, a u vrijeme kada su za takve radove najpovoljniji vremenski uvjeti.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka, radove koji se izvode radi otklanjanja nedostataka na cesti i objektima, koji neposredno ugrožavaju sigurnost prometa treba obaviti odmah, odnosno u najkraćem vremenu.

Članak 81.

Za održavanje cesta i objekata upotrebljavaju se materijali koji odgovaraju zahtjevima propisanim standardima, smjernicama, odgovarajućim pravilnicima i tehničkim uvjetima za radove na cestama.

Kvalitet upotrijebljenih materijala i izvedenih odgovarajućih radova dokazuje se u skladu sa mjerama koje izdaje nadležni organ koji o tome vodi službenu evidenciju.

Članak 82.

Rokovi za izvođenje radova održavanja cesta, ukoliko nisu određeni ovim Pravilnikom, utvrđuju se godišnjim planom održavanja u skladu sa razinama prednosti cesta.

Članak 83.

Upravitelji cesta godišnje planove održavanja cesta dostavljaju Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, odnosno nadležnom kantonalnom ministarstvu najkasnije do 1. prosinca za narednu godinu.

VI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 84.

Akte iz članka 8. i 76. ovog Pravilnika Upravitelji će donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Članak 85.

Upravitelji cesta su dužni donijeti program uspostave jedinstvenog referentnog sustava u roku jedne godine od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Članak 86.

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o održavanju javnih cesta objavljen u "Službenim novinama Federacije BiH", br. 48/03; 59/06; 18/07; 28/07 i 43/07.

Članak 87.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 08-02-2-1445-1-0/10
13. listopada 2010. godine
Mostar

Ministar
Nail Šećkanović, v. r.